

Agrese dětí online roste. Výzkum na českých školách odhaluje i další klíčové trendy v online světě

Safer Internet Centrum (SIC ČR) ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci (UP) zveřejňuje první část výsledků z rozsáhlého výzkumu o bezpečnosti dětí v online prostředí. První zjištění popisují nejčastější formy online agrese, jejich původce a reakce dětí; doplňují je informace o používaných platformách a o tom, jak školy pracují s prevencí. Cílem výzkumu je poskytnout aktuální podklady pro cílenější prevenci a účinnější podporu škol, rodičů i dětí. SIC ČR – národní projekt spolufinancovaný Evropskou komisí, koordinovaný sdružením CZ.NIC a realizovaný s partnery Linka bezpečí, Dětské krizové centrum a Jeden svět na školách (JSNS) společnosti Člověk v tísni – společně s UP dlouhodobě pomáhá dětem i dospělým řešit rizika na internetu prostřednictvím prevence, helplinek a hotlinky STOPonline.cz

Šetření probíhalo od 1. dubna do 15. května letošního roku formou online dotazníku distribuovaného učitelům na všechny základní a střední školy v České republice. Zapojilo se přes 53 tisíc respondentů; není-li uvedeno jinak, hlavní analýzy vycházejí z věkové skupiny 13–17 let ($n = 42\,772$). Další výstupy budou po dokončení analýz zveřejňovány postupně a vždy s odborným kontextem, aby se předešlo zjednodušené či zkreslené interpretaci dat. Sběr dat, jejich analýzu a interpretaci zajistili pro SIC ČR vědci z UP.

Aktuální zjištění ukazují, že se online agrese mezi dětmi zvyšuje. Mezi její nejčastější formy se podle poznatků řadí především slovní ubližování (nadávky, urážky), se kterým má negativní zkušenost více než polovina dětí (58 %). Významný podíl pak tvoří i šíření ponižujících fotografií (33 %), vyhrožování (26 %), obtěžování prozváněním (24 %) a šíření ponižujících videí (18 %). Tyto projevy představují nejrozšířenější hrozby, které se objevují napříč věkovými skupinami a často se vyskytují opakovaně. Výzkum ukazuje, že za online útoky nejčastěji stojí vrstevník ze stejné třídy; u dívek se častěji objevuje bývalý kamarád či partner a významnou roli má i kontakt známý pouze z internetu. Přestože jsou tato čísla varující, zároveň vidíme rostoucí povědomí dětí o tom, jak závadný obsah nahlásit, a na mnoha školách už probíhají preventivní programy, o které se lze opřít dále je rozvíjet.

V některých případech online agrese se objevil také nový fenomén, a to nástroje umělé inteligence. „*Jak je vidět z výzkumných zjištění, do rizikového chování dětí v online prostředí stále více zasahují nástroje umělé inteligence – přes 7 % žáků ve výzkumu potvrdilo, že někdo zneužil umělou inteligenci k tomu, aby vytvořil jejich vlastní svlečenou fotografii (tzv. deep nude). Co je alarmující – přes 68 % z nich rovněž uvedlo,*

že se staly terčem vydírání, u chlapců dokonce toto číslo dosahovalo 73,57 %," doplňuje profesor **Kamil Kopecký** z Institutu výzkumu a vzdělávání v oblasti digitálních technologií a kyberbezpečnosti Pedagogické fakulty UP.

Víme také, že 58 % dětí, které agresí zažily, se nikomu nesvěřilo. Právě tady vidíme prostor pro zlepšení – posílit dovednosti dospělých bezpečně téma otevírat, mít jasné postupy ve školách a zajistit snadno dostupné linky pomoci. „Sociální sítě dnes zásadně ovlivňují, jak spolu děti komunikují. Bohužel stále častěji vidíme, že online prostor se stává místem, kde se přenáší agrese, tlak vrstevníků i manipulace. Potřebujeme proto posilovat schopnost dětí rozpoznat hranice mezi vtipem a ubližováním a vést je k větší empatii i odpovědnosti," říká **Zora Dušková**, ředitelka Dětského krizového centra.

Potřebu opřít se o aktuální data podtrhuje také **Martin Kožíšek**, koordinátor projektu SIC ČR: „Digitální prostředí i rizika se rychle vyvíjejí, proto potřebujeme pravidelně aktualizovaná data, abychom mohli reagovat přesně a včas. Povzbuzující je, že většina žáků už má se školní prevencí konkrétní zkušenost – dvě třetiny absolvovaly akci s externím odborníkem a téměř polovina o rizicích mluví přímo s učitelem. Na těchto dobrých základech budeme stavět a cílit podporu tam, kde je jí nejvíc potřeba," říká **Martin Kožíšek**, koordinátor projektu SIC ČR. „Z výsledků zároveň víme, kde je třeba přidat – například na SOU/SOŠ bez maturity uvedlo 22 % žáků, že u nich neproběhla žádná preventivní akce. Naším cílem je, aby měly všechny školy srovnatelné podmínky a aby se dobrá praxe šířila napříč republikou – nejen mezi školami a dětmi, ale i mezi odborníky, rodinami a vrstevnickými skupinami.“

Online útoky úzce souvisí s platformami, které děti pro komunikaci používají. Děti tráví online velkou část dne a nejčastěji používají YouTube, Instagram a WhatsApp; u dětí mladších 13 let je patrné masivní porušování (téměř 99 %) věkových limitů (zejména WhatsApp, Instagram, TikTok). V této souvislosti přináší Jeden svět na školách (JSNS) společnosti Člověk v tísni praktické doporučení: „Pro zřízení účtu WhatsApp je stanovena minimální věková hranice 13 let a v ČR je u mladších 15 let potřeba souhlas rodičů. Z tohoto důvodu WhatsApp nedoporučujeme jako komunikační nástroj pro žáky, zejména na prvním stupni; vhodnější jsou bezpečnější školní platformy. Rodičům i učitelům zároveň doporučujeme sledovat, jaké aplikace děti používají, mluvit s nimi o rizicích, nastavit omezení (např. přidávání do skupin, vypnutí veřejných kanálů) a vést děti ke slušné, respektující komunikaci online," upozorňuje **Karel Strachota**, ředitel JSNS.

Trendy z výzkumu se potvrzují i v praxi Linky bezpečí. „Podle našich poznatků se ubližuje především v chatovacích skupinách typu třída či parta na WhatsAppu, přičemž hlavními agresory jsou vrstevníci. Na naši linku se obracejí především oběti, ale občas

*i samotní agresori, kteří se obávají důsledků svých činů, nebo „němí“ pozorovatelé kyberšikany, kteří hledají pomoc pro spolužáka,” uvádí **Soňa Petrášková**, ředitelka Linky bezpečí.*

Více informací o první části výzkumu a činnosti Safer Internet Centra je k dispozici na webových stránkách <https://www.bezpecnyinternet.cz>.

O výzkumu

Výzkum proběhl jako kvantitativní online šetření rozeslané učitelům na všechny základní a střední školy v České republice. Sběr dat se uskutečnil od 1. dubna do 15. května 2025 a zapojilo se do něj 53 119 respondentů ze všech krajů. Analytická část zaměřená na věk 13–17 let zahrnuje 42 772 dětí (52,2 % dívek, 47,8 % chlapců). Struktura vzorku odpovídá českému školství: 66 % tvoří žáci ZŠ, 7 % žáci víceletých gymnázií, 15 % studenti SŠ s maturitou, 6 % SŠ bez maturity a 4 % čtyřletých gymnázií; reprezentativnost byla ověřena vůči údajům ČSÚ pro školní rok 2024/25.

O Safer Internet Centru ČR

SIC ČR je společný projekt čtyř organizací: koordinátorem je od roku 2019 sdružení CZ.NIC, správce české národní domény, partnery jsou Linka bezpečí, Dětské krizové centrum a Jeden svět na školách (JSNS) společnosti Člověk v tísni. Projekt stojí na třech pilířích: prevence a vzdělávání, helplinky pro děti a rodiče a hotlinka pro hlášení nezákonného digitálního obsahu. Aktivita jsou spolufinancovány Evropskou komisí z programu Digital Europe.

O Univerzitě Palackého v Olomouci

Institut výzkumu a vzdělávání v oblasti digitálních technologií a kyberbezpečnosti při Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci je realizátorem projektu E-bezpečí, který se dlouhodobě zaměřuje na ochranu dětí i dospělých v online prostředí. Tým se věnuje výzkumu, vzdělávání v terénu a každoročně realizuje přibližně 500 vzdělávacích akcí. Dále se zaměřuje na osvětu, prevenci a intervence v případech rizikového chování na internetu. V rámci intervenční činnosti spolupracuje s Policií České republiky a dalšími partnery na řešení konkrétních případů online ohrožení.

Důležitá telefonní čísla

Linka bezpečí:

Pro děti a studenty: 116 111 a Rodičovská linka: 606 021 021

Linka důvěry Dětského krizového centra:

241 484 149, 777 715 215, 778 510 510 (telefon pro problematiku rizik kyberprostoru)

Hotlinka STOPonline.cz:

910 101 010 nebo <https://stoponline.cz/cs/>

Kontakty pro média za jednotlivé organizace:

Denisa Bendová

fundraising, PR a média, Dětské krizové centrum

tel.: 774 728 894, e-mail: bendova@дитеkrize.cz

Michaela Klofcová

tisková mluvčí a PR specialista, Linka bezpečí

tel.: 737 713 004, e-mail: m.klofcova@linkabezpeci.cz

Tereza Knížková

mediální koordinátorka, vzdělávací program JSNS, Člověk v tísni, o.p.s.

tel.: 727 804 192, e-mail: terez.knizkova@jsns.cz

Kamil Kopecký

Univerzita Palackého v Olomouci

Institut výzkumu a vzdělávání v oblasti digitálních technologií a kyberbezpečnosti PdF UP

tel.: 777 146 808, e-mail: kamil.kopecky@upol.cz

Barbora Zlámalová

specialistka komunikace, sdružení CZ.NIC

tel.: 778 471 140, e-mail: barbora.zlamalova@nic.cz